

**Lausunto
26.10.2022**

Viite: Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto keskiviikko 26.10.2022 klo 09.00 / HE 154/2022 vp / Lausuntopyyntö 4.10.2022.

Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto edellä mainituista asiasta.

Venäjän Ukrainassa aloittamaan hyökkäyssotaan liittyen talousarviossa ehdotetaan vuodelle 2023 yhteensä n. 2,1 mrd. euron määrärahoja kehysten ulkopuolisina menoina.

Radikaalin turvallisuusympäristön muutoksen vuoksi puolustusministeriön hallinnonalalle ja Rajavartiolaitokselle ehdotetaan yhteensä n. 1 mrd. euroa. Merkittäviä taloudellisia panoksia suunnataan mm. kyberturvallisuushkiin varautumisen parantamiseen sekä huoltovarmuuden ja energiaomavaraisuuden parantamiseen. RUL pitää edellä mainittuja panostuksia ehdottoman tärkeitä.

Muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa Suomen on pidettävä huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista. Toimintaympäristön muutos edellyttää puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen Reserviupseeriliiton lausunnossa keskitytään puolustusbudjettiin (Puolustusministeriön hallinnonalan pääluokka Pl. 27) ja siinäkin erityisesti reserviläisten osaamisen kehittämiseen ja vapaaehtoiseen maanpuolustukseen suunnattuihin määrärahoihin. Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään vuodelle 2023 määrärahoja 5 602 milj. euroa.

Merkittävillä varustehankinnoilla (Laivue 2020 ja monitoimihävittäjähanke) korvataan lähivuosina poistuvat suorituskyvyt. Eduskunta on jo aikaisemmin hyväksynyt täysimääräisesti molempiin strategiaan suorituskykyhankkeisiin kohdennettavan lisärahoituksen. Tämä on ehdottoman tärkeää.

Toimintaympäristön vaikea ennakoitavuus edellyttää, että Puolustusvoimien toimintamenoihin, muihin puolustusmateriaalihankintoihin sekä sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen määrärahoihin, tehdään vakiintuneen käytännön mukaiset kustannustasotarkistukset.

Reservin koulutuksen pohjan luo puolustusvoimien järjestämät kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset. Reservin sotilasosaamisen ja toimintakyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä on kertausharjoitusten lisäksi tärkeä rooli Maanpuolustuskoulutus MPK sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksella sekä reserviläisten omaehtoisella toiminnalla. Järjestöillä keskeinen rooli omaehtoisen harjoittelun edellytysten järjestämisessä, mm. ampumaharjoittelun ja kenttäkelpoisuutta tukevien tapahtumien säännönmukaisessa organisoinnissa. Reserviläisten omaehtoisella harjoittelulla on ratkaisevan tärkeä rooli mm. ampumataidon ja fyysisen toimintakyvyn sekä maanpuolustustahdon ylläpidossa.

**Lausunto
26.10.2022**

Järjestöjen toimintaan on mahdollista osallistua myös niiden reserviläisten, jotka eivät ole aktiivisessa kertausharjoituskierrrossa.

Puolustusvoimien, MPK:n ja keskeisten maanpuolustusjärjestöjen yhdessä valmisteleva Reservin koulutuksen kehittämisohjelma (RESKESU) on hyvä pohja reservin toiminnan kehittämiseksi. Suunnitelmassa mainitut toimenpiteet tulee toteuttaa täysimääräisesti suunnitellussa aikataulussa.

Reservin ja vapaaehtoisen koulutuksen rooli korostuu paikallisjoukkojen toiminnassa, jota kehitetään määrätietoisesti lähivuosina. Näihin joukkoihin henkilöitä sijoitettaessa tulee huomioida nykyistäkin paremmin reserviläisten vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja -työssä osoitettu osaaminen ja aktiivisuus.

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen rooli korostuu ja tehtävät lisääntyvät lähivuosina. Ukrainan tapahtumien seurauksena kiinnostus vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan on lisääntynyt voimakkaasti. Tämä on konkretisoitunut jäsenmäärien ja mm. ampumatoiminnan kysynnän merkittävänä kasvuna. Järjestöillä on useita mm. reservin toimintakyvyn kehittämiseen sekä maanpuolustustahdon ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Vapaaehtoiselle maanpuolustukselle suunnattuja määrärahoja korotettiin Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen jälkeen. Ensi vuodelle budjetoitu 8.015 miljoonaa euroa on samansuuruinen kuin tämän vuoden määrärahat edellä mainitun korotuksen jälkeen. Pääosa määrärahasta ja myös korotuksesta suunnattiin MPK:lle, mutta myös PLM:ltä tukea saavien maanpuolustusjärjestöjen (RUL, Reserviläisliitto RES, Naisten Valmiusliitto NVL, Maanpuolustuskiltojen liitto MPKL) valtion tukiin tehtiin korotus (32.000 € / järjestö → 82.000 € / järjestö).

Kuluvan vuoden aikana mainittuihin järjestöihin on liittynyt useita tuhansia uusia jäseniä. RUL:iin uusia jäsenhakemuksia on tänä vuonna tullut lähes 2000. Vuosittain järjestettävien ampuma- ja liikunta tapahtumien lukumäärä pelkästään RUL:lla on yli 4000 ja osanottajamäärät näissä kymmeniätuhansia.

Huomioiden em. järjestöjen toiminnan vaikuttavuus ja merkittävästi lisääntynyt aktiivisuus sekä kasvaneet jäsenmäärät, tuen säilyminen nykyisellä tasolla (82.000 € / järjestö) on välttämätöntä. Nykyisellä tukitasolla erityisenä huolena on se, kuinka voidaan varmistaa paikalliselle ja maakunnalliselle reserviläistoiminnalle ja -koulutukselle riittävä taloudellinen tuki.

Ampumatoiminnan varmistaminen

Reservin ampumataidon ylläpito ja kehittäminen on pitkälti reservin omaehtoisen toiminnan varassa. Ampumatoiminta on yksi aktiivisimmista vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminnoista. Ampumatoiminnan aktiivisuudesta esimerkiksi RUL:n ja RES:n yhteisen Tulta toukokuussa -haastekampanjan aikana tämän vuoden toukokuussa ammuttiin yli puoli miljoonaa laukausta.

**Lausunto
26.10.2022**

Ukrainan sodan seurauksena patruunoiden kasvanut kysyntä on nostanut voimakkaasti patruunoiden hintoja ja ajoittain patruunoista on ollut suoranaista pulaa. Liitot ovat kuluven vuoden aikana tukeneet yhdistysten ja piirien ampumatoimintaa kohdennetuilla patruuna- ja hankintatuilla.

Reservin ampumatoiminnan turvaamisen kannalta toivottavasti väliaikaista patruunapulaa kriittisempi asia on koko maan kattavan ampumarataverkoston kehittäminen tai vähintään nykyisen verkoston ylläpito. Ampumaratojen jatkuvasti kiristynvä ympäristölainsäädäntö ja -ohjeistus uhkaavat vakavasti ampumarataverkostoamme. Erityisen suuri huoli on nyt EU:n kemikaalivirasto ECHA:n voimakkaasti ajama ammusten lyijykielto, joka toteutuessaan lopettaisi lyijyluotien käytön käytännössä kaikkialla muualla paitsi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaradoilla.

Suomen omaksuma tiukka ympäristölupamenettely, kohdekohtainen riskinarviointi ja parhaan käyttökelpoisten periaatteen mukaisten tekniikoiden hyödyntäminen ampumaradoilla ovat lyijyrajoitusesitystä kustannustehokkaampia keinoja hallita ampumaratatoiminnan ympäristöriskejä, tuottaen oleellisilta osiltaan saman turvallisuustason. Ampumatoiminta ympäristöluvan omaavilla ampumaradoilla onkin ehdottomasti rajattava lyijyrajoitusten ulkopuolelle.

Kertausharjoitukset ja reservin toiminta

Puolustusbudjetin selitysosasta selviää, että ensi vuonna kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrässä tavoitteena on 29.300 reserviläistä. Kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrää on kasvatettu jo kuluven vuoden aikana. Ensi vuonnakin kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten määrä on vain 10.5 % sodan ajan joukkoihin sijoitetuista reserviläistä. Kyseessä on edelleen liian pieni määrä, varsinkin kun huomioimme koronaepidemian aiheuttaman kertausharjoitusvelan.

Sodan ajan joukkojen toimintakyvyn ja reserviläisten osaamisen varmistamiseksi vähimmäisvaatimuksena on kertausharjoitusmäärien pitäminen ensi vuoden tasolla. Kertausharjoitusmäärien kasvattaminen lyhyellä aikavälillä on erittäin vaikeaa mm. Puolustusvoimien tiukan henkilöstötilanteen takia. Reserviläisten osaamisen ja vastuiden lisäämisellä kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa voidaan pienentää harjoitusmäärän lisääntymisestä aiheutuvaa palkattujen sotilaiden työmäärän kasvua.

Reserviläisten osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen kertausharjoituksia ja vapaaehtoisia harjoituksia suunniteltaessa ja niitä toteuttaessa siis mahdollistaa nykyistä suurempien vapaaehtoisia- ja kertausharjoitusmäärien toteuttamisen varsin pienillä taloudellisilla lisäpanostuksilla. Samoin kuin varusmiesten myös reserviläisten koulutuksessa tulee hyödyntää verkko-, virtuaali- ja simulaatiojärjestelmiä nykyistä enemmän.

Edelleen odotamme, että asevelvollisten ja puolustusvoimien nykyistä tiiviimpi yhteydenpito varmistetaan avaamalla nykyistä laajemmat sähköiset vuorovaikutuskanavat, jotka mm. mahdollistavat reserviläisten osaamisen omaehtoisen ilmoittamisen puolustusvoimille.

Henkilöresurssit

RUL on huolissaan Puolustusvoimien henkilöstön määrästä ja henkilöstön jaksamisesta.

**Lausunto
26.10.2022**

Jatkuvasti lisääntyvät ja osittain uudet tehtävät vaativat Puolustusvoimien henkilöstömäärän lisäämistä. Henkilöstön määrän lisäksi on tärkeää varmistaa palkatun henkilöstön osaaminen ja työssä jaksaminen. Tuleva Nato-jäsenyys vaatii myös resursseja, joista ehkä merkittävin on jäsenyyden vaatimat lisäpanostukset henkilöstöön. RUL toivoo, että Suomen Nato-henkilöstölisäyksissä muistetaan myös osaavien reserviupseerien käyttö soveltuviin tehtäviin.

Puolustusvoimien henkilöstömäärää on tarkoitus kasvattaa ensi vuonna noin 400 henkilötyövuodella. Merkittävä osa kasvusta tulee sopimussotilaiden määrän lisääntymisestä. Tämä on ymmärrettävää, jotta henkilöstöä saadaan pikaisesti lisättyä. Pitemmällä aikajänteellä Puolustusvoimien henkilöstöpulaan tulee vastata myös lisäämällä ammattiupseereiden ja aliupseereiden koulutusmääriä sekä vastuuttamalla sodan ajan joukkoihin sijoitettuja reservin johtajia nykyistä enemmän omien joukkojensa koulutukseen.

Henkilöstömenojen kasvua voidaan siis pieneltä osin rajoittaa lisäämällä osaavien ja motivoituneiden reserviläisten käyttöä Puolustusvoimien kertaus- ja vapaaehtoisten harjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä järjeistämällä Puolustusvoimien ja Maanpuolustuskoulutuksen osittain epätarkoituksenmukaista ohjeistusta. Tämä vaatii edelleen vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain ja ampuma-aselain sekä niihin liittyvien asetusten tarkistamista.

Kokonaisturvallisuus on yhteinen asia, tarvitaan osaamis- ja varaamisrekisteri

Viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet, että nykyiset uhkat ja kriisit kohdistuvat koko yhteiskuntaan. Aktiivinen kansalainen on usein mukana monen eri tahon toiminnassa. Häiriö- ja poikkeusoloissa eri tahoilla on tarve varmistaa oma toimintansa varaamalla riittävät henkilöresurssit omaan käyttöönsä. Poikkeusolovaroauksia on asevelvollisrekisterin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, kunnissa, pelastuslaitoksilla ja yrityksillä.

Kaikkien hallinnonalojen yhteinen henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisteri häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tarvittavaa henkilöstöä varten olisi konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi. RUL esittää, että pikaisesti käynnistetään selvitystyö edellä mainitun osaamis- ja varaamisrekisterin mahdollistamiseksi.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
aaro.makela@rul.fi
Puh. 050 540 5416

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.